

NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI

ŻOŁNIERZY WYKŁĘTYCH

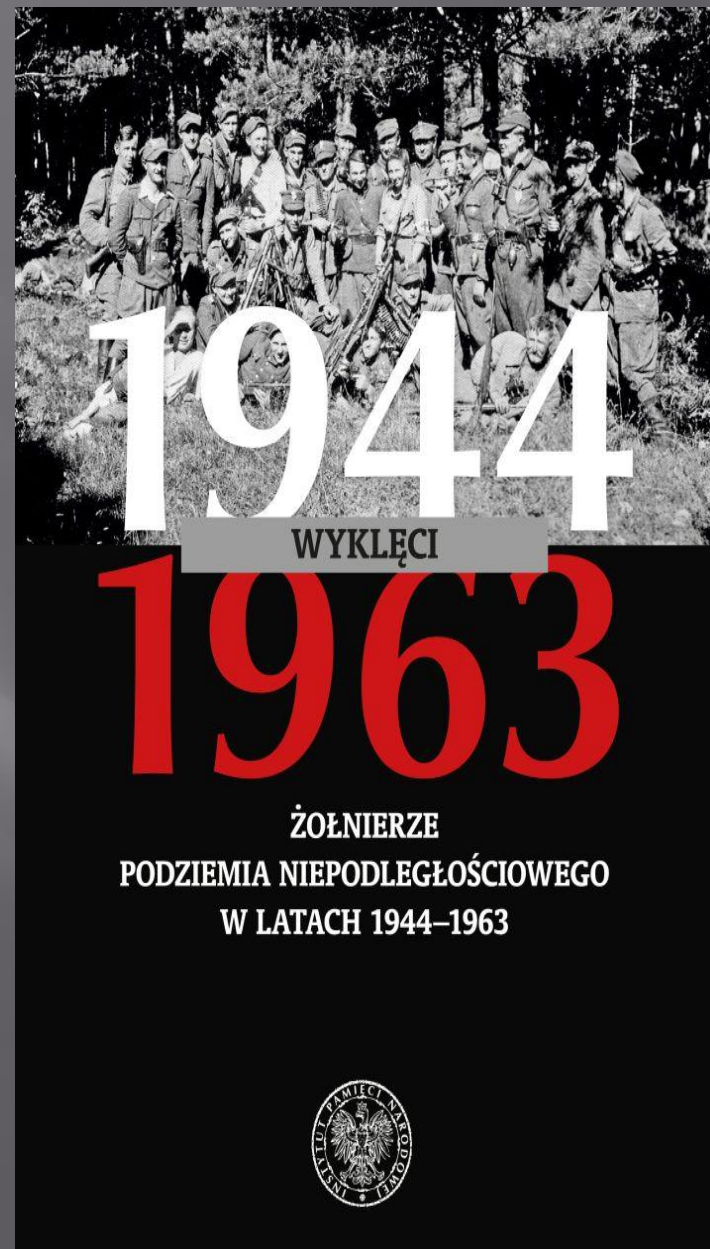
Żołnierze Wyklęci

Określenie żołnierzy podziemia niepodległościowego i antykomunistycznego, stawiających opór próbie sowietyzacji Polski i podporządkowania jej ZSRR w latach 40. XX wieku.

Żołnierze Wyklęci byli przykładem największego oporu Polaków wobec władzy komunistycznej w naszym kraju.

W ich szeregach w latach 1944-1963 znalazło się w sumie około 300 tysięcy osób (kilkadziesiąt tysięcy stanowiły oddziały zbrojne) a także około 20 tysięcy osób w szeregach konspiracji młodzieżowych.

Każdy oddział Żołnierzy Wyklętych dążył do posiadania mundurów podobnych wyglądem i symboliką do tych, które nosili polscy żołnierze przed wojną. Współpracujący z nimi krawcy przyszywali w ich mundurach oryginalne guziki, a na rogatywkach (sukienna czapka o główce z kwadratowym denkiem) umieszczali orzełki w koronie.

Rogatywka z orzełkiem

Wyklęci byli w ciągłym ruchu. Jeśli oddział zatrzymywał się we wsi, pozostawał w niej nie dłużej niż 24 godziny, następnie maszerował dalej. Żołnierze przemieszczali się głównie nocami.

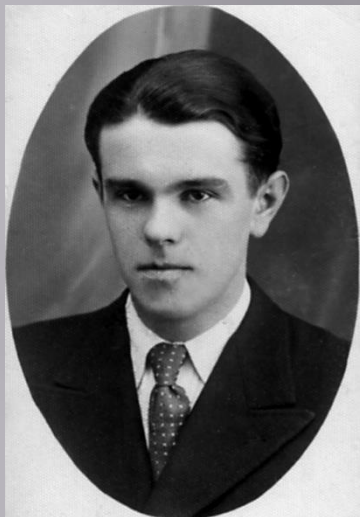

Wyklęci czuli się prawdziwym wojskiem. Partyzanci rozbijali posterunki MO (Milicja Obywatelska) oraz placówki UB (Urząd Bezpieczeństwa). Atakowali więzienia, skąd uwalniali ludzi prześladowanych przez nowe władze. W brawurowej akcji w Kielcach oddział Antoniego Hedy „Szarego” oswobodził ponad 350 więźniów.

Antoni Heda ps. „Szary”

„Zapora”, „Łupaszka”, „Uskok”, „Orlik”, „Młot”, „Rój” - to pseudonimy tylko niektórych bohaterów podziemia, będących w tamtych okresie prawdziwą zmorą reżimu komunistów. Byli oni świetnymi żołnierzami. Mieli też wystarczająco wiary i hartu ducha, by toczyć walkę mimo ekstremalnych warunków, w jakich przyszło im działać.

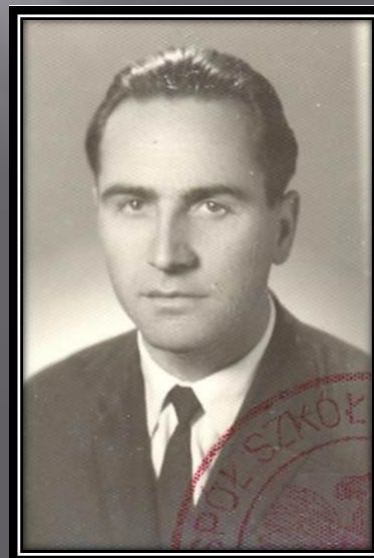
mjr. Hieronim
Dekutowski
„Zapora”

kpt. Zdzisław
Broński
„Uskok”

mjr. Zygmunt
Szendzielarz
„Łupaszka”

kpt. Adam
Kantor „Młot”

Celem działania partyzantów była także ochrona miejscowej ludności – przed zwykłymi bandytami. Zdrajcy, kaci i konfidenci byli karani śmiercią.

Wyroki były wydawane nie tylko za okrucieństwa i niesprawiedliwość, ale też za zachowania godzące w narodową i religijną tradycję.

Partyzanci nie przetrwaliby jednak, gdyby nie pomoc cywilów. W konspiracji byli chłopi, którzy dostarczali żołnierzom pożywienie, lekarze ratujący im życie, aptekarze, księża, młodzież. Działali łącznicy, którzy przekazywali informacje, a właściciele domów i mieszkań oferowali im schronienie.

Z czasem jednak nasiliły się obławy ze strony komunistów. Żołnierze zaczęli wtedy budować podziemne bunkry. W jednym z takich prowizorycznych bunkrów, wspomniany już wcześniej kpt. Zdzisław Broński ukrywał się przez 2 lata

Po drugiej amnestii, ogłoszonej w 1947 r., ujawniło się ok. 70 tys. Żołnierzy. Obietnica, że nie spotkają ich kary ze strony nowego reżimu, okazały się kłamstwem. W lasach pozostało około 2 tys. osób. Część żołnierzy podziemia próbowała przedostać się na tzw. ziemie zabrane i tam rozpocząć normalne życie. Niektórzy, jak Hieronim Dekutowski „Zapora”, zamierzali przedrzeć się do Europy Zachodniej. Kres jego planom położyła zdrada. Dekutowski, jak wielu, którzy trafili w ręce UB, otrzymał wyrok śmierci, wykonany 7 marca 1949 roku

Termin Żołnierze Wyklęci

Termin Żołnierze Wyklęci został po raz pierwszy użyty w 1993 r. w tytule wystawy organizowanej przez Ligę Republikańską na Uniwersytecie Warszawskim. Inspiracją do niego miał być list, jaki otrzymała wdowa po jednym z żołnierzy podziemia.

Piszący go oficer Ludowego Wojska Polskiego wzywał ją do wyrzeczenia się pamięci o skazanym i zabitym mężu. Dzisiaj możemy go interpretować szerzej, bowiem byli oni w istocie wyklętymi bojownikami o wolność, opuszczanymi stopniowo przez kolejne grupy polskiego społeczeństwa.

Upamiętnienie żołnierzy Wyklętych

Proces przywracania ich publicznej pamięci oficjalnie rozpoczął Lech Wałęsa nadając w 1995 r. Order Orła Białego Stefanowi Korbońskiemu, jednemu z przywódców podziemia w jego pierwszych miesiącach. Najwyższe odznaczenia państwowe nadał im także pośmiertnie Lech Kaczyński.

Od 2011 r. obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Jego data, wyznaczona na 1. marca, upamiętnia wyrok śmierci, wykonany tego dnia w 1951 r. na kierownictwie IV Komendy WiN (Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość).

Stefan Korboński

Order Orła
Białego

Ofiary zbrodni komunistycznych dokonywanych niedługo po zakończeniu walk II wojny światowej wciąż czekają na upamiętnienie. Ich rodziny wielokrotnie z pogardą pozbawiane były informacji o losie najbliższych, oczekując ich wypuszczenia przy kolejnych przeprowadzanych amnestiach. Tysiące członków rodzin żołnierzy podziemia nigdy się ich nie doczekało, nie otrzymując nawet informacji o dacie śmierci czy miejscu pochówku.

Filmy o żołnierzach Wyklętych

- ▣ Pierścionek z orłem w koronie (Film z 1993 roku)
- ▣ Inka. Zachowałam się jak trzeba (Film z 2015 roku)
- ▣ Pilecki (Film z 2015)
- ▣ Wyklęty (Film z 2017)

Koncert „Młodzi Niezłomnym”

<https://www.youtube.com/watch?v=qOYQlsjb3P0>

Dziękuję za uwagę

Szymon Makowski kl. 8c